

„Nikita Veršinin“ RAT „Estonia“ laval

Täna esletendub RAT «Estonias» nõukogude helilooja Dmitri Kabalevski uus patriootiline ooper «Nikita Veršinin». Ooperi libreto on kirjutanud S. Zenin V. Ivanovi jutustuse ja näidendi «Soomusrong 14-69» ainetel. Ooper valmis läinud aasta sügisel ja tuli esmakordselt ettekandele Moskva Suures Teatris detsembris.

Ooperi tegevustik jutustab partisanide ja töölissalkade võitlusest välismaiste interventide ja valgekaartlaste vastu kodusõja päevil Kaug-Idas.

Hilisel tunnil saabub koju Nikita Veršinin (Ott Raukas, Aaro Pärn) koos sõpradega, kelle hulgas on ka madrus Vasill Znovov (Viktor Gurjev). Rõõmsalt ruttavad nelle vastu Nikita naine Nastasja (Galina Kaljuste, Madli Poola) ja tütar Katja (Klaudia Tiidus, Paula Nõmm-Padrik).

Znovov jutustab ülestõusu ebaõnnestumisest linnas. Bolševike juhil Peklevanovil (Tiit Kuusik, Georg Taleš) oli õnnestunud aga vanglast põgeneda ja nüüd valmistuvat ta uueks, otsustavaks löögiks. Znovovi kaudu kutsub Peklevanov Nikitat linna läbi rääkima. Veršinin algul küll keeldub, kuid viimaks nõustub.

Nikita äraolekul tungib majja valgekaartlaste salk, kes tapab Nastasja ja tema poja Vanja.

Linnaäärses pargis mere kaldal kohtuvad Veršinin ja Peklevanov. «Vaja ühiselt võidelda vaenlasega,» ütleb Peklevanov ja teeb Nikitale ettepaneku hakata partisanisalka juhtima. Tuleb Znovov ja hoiatab neid, sest lähenevad valgekaartlaste soomusrongi komandör kapten Nezelasov (Martin Taras) ja lipnik Obab (Artur Linnamägi). Lahkudes pöörduvad Peklevanov Veršinini poole: «Nii, komandör, vaata, otsusta kuidas oskad!»

Saabunud tagasi taigasse, näeb Veršinin oma koduküla põlemas ja saab teada hirmsast sündmusest. Kogu küla rahvas otsustab Veršinini üleskutsel minna võitluse valgekaartlaste ja interventide vastu.

Sõjategevus on alanud. Vana kloostri hoovi on kogunenud Veršinini partisanisalk. Luurekäigult tulnud Sin Bi-u (Enno Eesmaa) toob rõõmustava uudise: varsti purustatakse sild ja Nezelasovi soomusrong ei pääse enam linna tagasi. Kostabki tugev plahvatus, sild on purustatud, soomusrong on lõksus. Znovov avab miitingu, otsustatakse varahommikul minna linna ja koos töölistega anda vaenlastele viimane otsustav löök.

Miiting lõpeb lõbusa tantsuga.

Saabub õö. Ainult Veršinini ei ole und. Tulevad Andrei (Heino Otto) ja Parfjonõtš (August Sepp) halva teatega: sild ei ole purustatud, partisanid hukkusid miinidel. «Hei, ärata rahvas!» hüüab Veršinin. «Soomusrongile vastu!» Veršinini partisanid jõuavad kohale õigel ajal. Rong pole veel läbi läinud. Eemalt paistavadki soomusrongi tuled. Veršinin astub raudteetammile. Talle järgneb Katja. Peagi on kogu salk oma komandöri kõrval. Läheneva veduri tuled valgustavad partisane, kes seisavad kindla seinana soomusrongi ees.

Kolm päeva kestavad ägedad lahingud. Seda kujutab ooperi vahemäng — sümfooniline pilt «Lahing soomusrongi pärast».

Soomusrongi komandöri vagunis istub laua taga kapten Nezelasov. Väliwoodis lamab lipnik Obab. Soomusrongi meeskond on hävitatud. Nezelasov on meeletu. Ta ei suuda enam taluda õudset vaikust ja otsustab põgeneda ameeriklaste juurde. Kuid Obab ei lase teda minna. Nezelasovil õnnestub avada vaguni uks. Sisse aga tungivad partisanid. Nezelasov langeb partisaani kuulist. Obab aga peidab end ja tulistab Veršinini pihta. Kuid Sin Bi-u katab teda oma kehaga ja saab surmavalt haavata. «Partisanid, kohtadele!» müriseb Veršinini käsklus. «Tungime lahinguga läbi!»

Linnas peavad nuhid jahti Peklevanovile. Ta varjab end ühes onnis. Tuppa astub tema naine Maša (Irina Kask, Ludmilla Issakova). Saabuvad ka revolutsioonilise staabi liikmed, nendega koos Znovov. Otsustatakse ülestõusu alata. Revolutsioonilise staabi liikmed lahkuvad. Ka Peklevanovil on aeg minna ülestõusu staapi — raudteedepoosse. Ta tahab väljuda, kuid pörkab tagasi. Majja tungib nuhk. Peklevanov hüppab aknast välja. Nuhk jookseb akna juurde ja tulistab Peklevanovile järele. Maša surmab revolvrilasega nuhi.

Ärev õö enne ülestõusu linnas. Suurde raudteedepoosse on kogunenud relvastatud töölissalgad. Oodatakse Veršininit koos partisanidega. Vana tööline Mitritš (Vootele Veikat) keeldub enne Veršinini saabumist ülestõusu signaali andmast. Siis aga kantakse depoosse surmavalt haavatud Peklevanov. Mitritš rebib vile käepidet. Seejärel hakkavad kostma vileed kogu linnast. Znovov viib töölistes ülestõusule. Kostab soomusrongi lähenemine. Kõlab kogupauk vaenlase kindluse pihta.

N. GOLDSCHMIDT

ventide vastu.
Sõjategevus on alanud. Vana kloostris hoovi on kogunenud Veršiniini partisanisalk. Luurekäigult tulnud Sin Bi-u (Enno Eesmaa) toob rõõmustava uudise: varsti purustatakse sild ja Nezelasovi soomusrong ei pääse enam linna tagasi. Kostabki tugev plahvatus, sild on purustatud, soomusrong on lõksus. Znobov avab miitingu, otsustatakse varahommikul minna linna ja koos töölistega anda vaenlastele viimane otsustav löök.

kogunenud peivastada tolmaga. Oodatakse Veršiniini koos partisanidega. Vana tööline Mitritš (Vootele Veikat) keeldub enne Veršiniini saabumist ülestõusu signaali andmast. Siis aga kantakse depoosse surmavalt haavatud Peklevanov. Mitritš rebib vile käepidet. Seejärel hakkavad kostma vileid kogu linnast. Znobov viib tööliste ülestõusule. Kostab soomusrongi lähemine. Kõlab kogupauk vaenlase kindluse pihta.

N. GOLDSCHMIDT

Stseen ooperi «Nikita Veršinin» viiendast pildist. A. Alla foto